

Ydre kommun  
ydre.kommun@ydre.se

2018-12-17  
1 (21)  
Dnr-2018:6499

# Beslut

---

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid  
Ydreskolan 1 i Ydre kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ydreskolan 1 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

## Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ydreskolan 1 i följande utsträckning:

### *Rektors ledarskap*

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med personalen analyserar kunskapsresultaten med syfte att dels hitta vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, dels få underlag till hur undervisningen kan utvecklas för att höja kunskapsresultaten.

### *Undervisning*

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna tillsammans hittar strategier och arbetssätt för att undervisningen, till exempel vid genomgångar eller genom de arbetsuppgifter eleverna får, ger uttryck för höga förväntningar på vad eleverna ska lära sig och vilken kunskapsutveckling som är möjlig. Undervisningen ska ha en sådan svårighetsgrad att alla elever, oavsett kunskapsnivå, stimuleras och utmanas i undervisningen.

#### *Trygghet och studiero*

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar och kommer överens om strategier för att främja en god studiemiljö samt förebygga och åtgärda bristande studiero.

#### *Bedömning och betygssättning*

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn, genom analyser och genom att inrätta tydliga former för kvalitetssäkring, ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar.

#### *Uppföljning*

Huvudmannen ska senast den 17 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6499) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömningar

---

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

### Rektors ledarskap

#### Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn behöver dock se till att analysen fördjupas med syfte att dels identifiera vad i verksamheten som påverkar och orsaker resultaten, dels få underlag till hur undervisningen kan utvecklas för att höja kunskapsresultaten. Det är särskilt angeläget eftersom måloppfyllelsen är låg. Rektorn följer inte heller i tillräcklig utsträckning upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Det finns ett systematiskt kvalitetsarbete kring värdegrundsarbetet, men det bedrivs inget medvetet jämställdhetsarbete. Granskningen visar vidare att rektorn på ett tydligt och strukturerat sätt leder och organiserar det pedagogiska arbetet, till exempel genom att skapa förutsättningar för lärare att samverka. Stöd och handledning till nya och obehöriga lärare är emellertid inte alltid tillräckligt.

Rektorn följer upp och analyserar till viss del elevernas kunskapsresultat på ämnes- och årskursnivå och lärarna är delaktiga i detta arbete. Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat på mer övergripande nivå genomförs vid läsårsslut och vid uppstart av nytt läsår i augusti. Fokus i uppföljningen är främst på matematik och svenska. Till exempel

framgår att resultat av nationella prov har analyserats av de lärare som har genomfört proven i årskurs 3, och att analysen har redovisats och diskuterats med lärarlaget.

I lärarintervjun framförs dock att skolan inte analyserar vad som orsakar och påverkar resultaten. Lärarna har därför ingen förklaring till resultaten, trots att dessa över tid har varit låga. Av skolans redovisning av kunskapsresultaten för årskurs 1 framgår att läsåret 2016/2017 nådde 69 procent av eleverna de nationella målen i läsförståelse vid läsårets slut. För läsåret 2017/2018 redovisas Ydreskolan 1:s och Hestraskolans resultat tillsammans. Sammantaget nådde 65 procent av eleverna kunskapskraven i läsförståelse. Av nationell statistik framgår dessutom att resultaten på nationella prov i årskurs 3 våren 2018 är låga, och särskilt i svenska. Lärarna uppger att fokus därför även behöver vara på *hur* de ska arbeta för att resultaten ska förbättras, och inte enbart på *vad* de ska arbeta med. Den analys som gjordes mynnade ut i att eleverna behöver skriva mycket och arbeta med problemlösning i matematiken, vilket också bekräftas av rektorns skriftliga redovisning. I den anges att analysen visar att eleverna behöver träna mycket på att läsa, arbeta med skrivning i alla dess former och prata mycket matematik. Av lärarintervjun framgår dock att de inte tycker att den analysen ger tillräckligt underlag för hur de ska arbeta med detta, exempelvis problemlösning i matematik. Av intervjun med rektorn framgår dock att vissa större utvecklingsprojekt har genomförts för att utveckla undervisningen. Förra året arbetade skolan med språkutvecklande arbetssätt i all undervisning och i förskoleklassen har lärarna börjat arbeta med den så kallade Bornholmsmodellen för att stärka elevernas läs- och skrivinlärning.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolan i kvalitetsarbetet främst fokuserar på att uppmärksamma de elever som har svårt att nå upp till kunskapskraven i respektive ämne. Visserligen är det möjligt att i uppföljningssystemet se om elever har mer än godtagbara kunskaper, men enligt rektorn genomförs ingen strukturerad uppföljning av hur många dessa elever är och i vilka ämnen de når längre. När det gäller uppföljning av flickors respektive pojkars kunskapsresultat, uppger rektorn och lärare att detta förra året diskuterades tillsammans med lärarna i årskurs 4–9. Rektorns och lärarnas uppfattning är dock att det inte har gett avtryck i undervisningen.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande genom lektionsobservationer och genom att ta del av lärarnas pedagogiska planeringar. Rektorn och lärarna uppger att rektorn genomför korta lektionsbesök inför medarbetarsamtalen. Lärarna har också fått återkoppling på det som rektorn har sett under besöket. I lärarintervjun framkommer önskemål om mer besök, vilket rektorn är medveten om. Rektorn uppger

att hon försöker frigöra mer tid för verksamhetsbesök, men att det är svårt att hinna med.

Vidare framgår av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan att det i stort bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete avseende värdegrundsarbetet med tydligt fokus på elevernas trygghet (se vidare under Trygghet och studiero). Lärarna uppger att resultat av enkäter sammanställs, analyseras och att åtgärder utifrån detta beslutas av rektorn. Lärarnas bild är att rektorn leder och styr trygghetsarbetet. Exempelvis arbetar rektorn aktivt med planen mot kränkande behandling och involverar personalen i det arbetet. Av intervjuer med rektorn och personalen framgår dock att något strategiskt jämställdhetsarbete inte har genomförts.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på såväl värdegrundsarbetet som kunskapsuppdraget. Av ingivna dokument och av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att det finns tydliga rutiner för uppföljning av kunskapsresultat och trygghet, samt en ändamålsenlig organisation för samverkan. Enligt elevhälsan finns till exempel en testplan som genomförs av specialpedagog och mentor för att följa elevernas kunskapsutveckling, och rektorn tar del av resultaten. Rektorn deltar vid klasskonferenserna där varje klass går igenom och elever som riskerar att inte nå kunskapskraven tas upp. Vidare uppger lärarna att de varje tisdag har arbetslagsmöten och det varje torsdag är tid avsatt för skolutveckling. Det finns en tydlig dagordning för tisdagsmötet och det är bestämt vad som ska behandlas på tiden för skolutveckling: detta år är det fokus på digitalisering och dessförinnan fokuserades på till exempel kooperativt lärande. På skolutvecklingstiden har personalen enligt elevhälsan också diskuterat och delgett varandra goda exempel vilket lett till ett kollegialt lärande. Detta har utmynnat i förbättringsåtgärder som till exempel tydligare lektionsstruktur. Som framgår nedan under Trygghet och studiero, har rektorn dock inte tagit ett tillräckligt aktivt ansvar för att obehöriga lärare ges den introduktion och handledning som är nödvändig för att klara uppdraget.

#### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med personalen analyserar kunskapsresultaten med syfte att dels hitta vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, dels få underlag till hur undervisningen kan utvecklas för att höja kunskapsresultaten.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera kunskapsresultaten. Granskningen visar att analysen behöver fördjupas och tydligare kopplas till hur undervisningen bedrivs. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98 s. 11) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete betonar i det sammanhanget vikten av att analysarbetet görs med utgångspunkt från vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i sammanhanget. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning. Mot bakgrund av att kunskapsresultaten under flera år har varit låga – trots att ett kvalitetsarbete har bedrivits – är det särskilt viktigt att kvalitetsarbetet bedrivs som en vetenskaplig arbetsprocess. Det handlar dels om processen i sig, det vill säga hur förbättringsarbetet bedrivs, men också om att säkra kompetens om hur de brister som en kartläggning visar ska åtgärdas. Till exempel, om uppföljningen visar att elevernas läsförmåga inte är tillräcklig behöver skolan hämta in kunskap om vad aktuell forskning säger om framgångsrik läsinläring, och därefter hur denna kunskap kan omsättas i åtgärder i undervisningen.<sup>1</sup>

Enligt 4 kap. 4 och 5 §§ skollagen ska rektorn systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98 s. 11) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete framgår att rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen bör analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Rektorn bör också utifrån analysen identifiera utvecklingsområden tillsammans med personalen och därefter besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas. Vidare framgår att det för rektorn är viktigt att analysera orsaken till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanerna. Tillsammans med personalen kan olika förklaringar till enhetens resultat diskuteras och analyseras i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att fördjupa analysen av skolans samlade kunskapsresultat. Det handlar om att identifiera möjliga orsaker till skolenhetens låga måluppfyllelse, men också ta fasta på framgångsfaktorer i de fall – till exempel i enskilda ämnen eller hos enskilda lärare – där måluppfyllelsen är hög.

---

<sup>1</sup> Blossing, U. (2016) *Ledarskap för lärande och utveckling*, i: Jarl, M. & Nihlfors, E. (red.) *Ledarskap, utveckling, lärande: Grundbok för rektorer och förskolechefer*, Stockholm: Natur & Kultur, s. 193 ff.

Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn sedan identifiera utvecklingsområden tillsammans med personalen och därefter prioritera, besluta om och planera förbättringsåtgärder för att utveckla undervisningen. För att kunna analysera kunskapsresultaten och utvecklingsbehoven är det viktigt att rektorn tar tillvara den yrkeskompetens och erfarenhet som lärare och övrig personal har. Det är också viktigt att ta del av vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i de pedagogiska processerna.

## Undervisning

### Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar dock att undervisningen i högre grad behöver utformas så att den stimulerar och utmanar alla elever utifrån deras olika behov och förutsättningar. Det handlar dels om att signalera höga förväntningar om att eleverna kan nå längre, dels att alla elever behöver utmanas från de kunskapsnivåer de befinner sig på. Vidare visar granskningen att undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Lärarna behöver dock i större utsträckning ge eleverna möjlighet att utvärdera undervisningen, så att eleverna upplever att de ges inflytande.

Undervisningen är strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare samt lektionsobservationer framgår att undervisningen består av olika typer av aktiviteter och uppgifter för att skapa variation och balans. Till exempel framgår att eleverna får arbeta i olika arbetsformer som helklass, par och enskilt, och olika arbetssätt som genomgångar, diskussioner och enskilt arbete förekommer. Vidare framgår av lektionsobservationerna att undervisningen har en tydlig struktur där olika moment logiskt följer efter varandra. Även rektorn och elevhälsans bild är att

undervisningen på skolan är strukturerad med tydlig start, tydliga uppgifter och ett tydligt slut på lektionen. De uppger också att skolan har arbetat med att förtydliga lektionsstrukturen. Av lektionsobservationer och intervjuer med elever framgår att lärare förklarar vad som är målet med lektionen. Vidare framgår att uppgiftsbeskrivningar är tydliga, och att lärarna under lektionen går runt i klassrummet eller på annat sätt förvissar sig om att eleverna arbetar och förstår uppgiften.

Det förekommer inslag i undervisningen där lärare försöker stimulera elevernas vilja att lära och nå kunskapskraven. Enligt lärarna finns många elever på skolan som behöver hjälp och som har svårt att komma igång på lektionerna. I intervjun framkommer exempel på hur lärare ser till att dessa elever börjar arbeta. Det framkommer också att en del lärare ger eleverna mer kortsiktiga mål för att de ska bli motiverade. Lektionsobservationer ger exempel på hur lärare uppmärksammar elevernas insatser på olika sätt och har en uppmuntrande attityd.

Undervisningen behöver dock i högre grad utformas så att den stimulerar och utmanar alla elever utifrån deras olika behov och förutsättningar. Det handlar dels om att anpassa undervisningen så att den utmanar alla elever, dels om att signalera att elever kan nå längre. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att undervisningen utgår från att många elever har svårt att klara kunskapskraven. Fokus är generellt på de elever som riskerar att inte nå målen. Vidare framgår att det inte förekommer några strukturerade diskussioner om hur skolan ska utmana elever som har lätt för sig, och det saknas en tydlig uppföljning av hur många elever som har mer än godtagbara kunskaper. I lärarintervjun framkommer dessutom att undervisningen i oroliga klasser ofta läggs på en grundläggande nivå. Det framkommer också att det är svårare att planera undervisningen i natur- och samhällsorienterande ämnen så att den utmanar alla elever, än i till exempel svenska och matematik. Av elevintervjun framgår att undervisningen ofta upplevs som lätt, exempelvis i natur- och samhällsorienterande ämnen, även om det finns elever som tycker att olika moment kan vara svåra. Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2018 visar på låga värden för de frågor som rör stimulans, utmaningar och tillit till elevens förmåga. Exempelvis instämmer lärarna sammantaget i betydligt lägre grad än lärare på andra skolor som besvarat enkäten i denna omgång, att deras elever kan nå kunskapskraven i de ämnen de undervisar i, att deras elever vill utvecklas och prestera bra i skolan eller att de försöker inspirera sina elever att utvecklas så långt som möjligt.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. I lärarintervjun framkommer att någon lärare har låtit eleverna reflektera och återkoppla till läraren hur de lär sig bäst, till exempel om det är när läraren har

genomgång eller när de läser själva. Av lektionsobservationer och elevintervjun framgår också att eleverna i slutet av lektionerna på olika sätt får visa om de förstått det som lektionen handlade om. Lärare uppger att syftet är att eleverna ska lära sig att bedöma om de lärt sig det de ska eller inte.

Lärarna ger också eleverna viss möjlighet att påverka undervisningen. Lärare uppger till exempel att de pratar med eleverna om hur olika arbetsområden ska redovisas. Ett annat exempel är att eleverna i slöjd får välja vad de vill göra när de ska träna på en specifik teknik. Elevernas uppfattning är dock att de inte har så mycket inflytande. Resultaten av Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2018 visar också på låga värden för om eleverna har möjlighet att påverka skolmiljön, arbetssätten i undervisningen eller dess innehåll jämfört med de som besvarat enkäten denna omgång.

#### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna tillsammans hittar strategier och arbetssätt för att undervisningen, till exempel vid genomgångar eller genom de arbetsuppgifter eleverna får, ger uttryck för höga förväntningar på vad eleverna ska lära sig och vilken kunskapsutveckling som är möjlig. Undervisningen ska ha en sådan svårighetsgrad att alla elever, oavsett kunskapsnivå, stimuleras och utmanas i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver utveckla strategier och arbetssätt som kommunicerar höga men realistiska mål och förväntningar avseende vad eleverna kan lära sig. Granskningen visar att verksamheten generellt fokuserar på att få eleverna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Till exempel följer rektorn inte upp i vilken utsträckning elever når längre än till godtagbara kunskaper. Lärare ger också exempel på att undervisningen ibland enbart läggs på grundläggande nivå. Därmed finns en risk att undervisningen som helhet signalerar låga förväntningar på vad eleverna kan lära sig. Lärarna behöver därför tillsammans diskutera och hitta strategier och arbetssätt för att få eleverna att nå längre.

Forskningen visar att höga men realistiska förväntningar är viktiga, men också att elever behöver mötas upp på den kunskapsnivå som de befinner sig och utmanas därifrån. Det innebär att höga förväntningar avser lärarens förväntningar på elevernas möjliga *kunskapsutveckling*. Forskningen om framgångsrika skolor visar att dessa skolor ställer höga men realistiska krav på eleverna, är tydliga med vad som förväntas

av dem och vilka mål de ska nå, samt förväntar sig att eleverna anstränger sig och göra sitt bästa för att nå dessa mål. Det handlar både om att ställa höga krav och om att stötta eleverna. Konkret kan det handla om att elever får pröva moment som de inte trodde att de skulle klara.<sup>2</sup> Om undervisningen planeras och bedrivs huvudsakligen utifrån de krav som minst ska uppnås, finns risk att det signalerar låga förväntningar på hur långt eleverna kan nå.

Som framgår under rubriken Bedömning nedan finns också på Ydreskolan 1 en diskrepans mellan elevernas resultat på nationella prov och lärarnas bedömning i förhållande till kunskapskraven i årskurs 3; t.ex. bedöms 83 procent av eleverna nå kunskapskravet i svenska medan endast 53 procent klarade alla delproven. Även i matematik finns en motsvarande diskrepans. I granskningen framkommer också att denna kan bero på välvillig bedömning. Om skolans kravnivå för att klara kunskapskraven är lägre än den nationella kravnivån, kan det också signalera låga förväntningar.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Enligt 3 kap. 3 § skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna strukturerat diskuterar och tillsammans hittar strategier och konkreta arbetssätt som signalerar höga – men realistiska – förväntningar på elevernas kunskapsutveckling. I det ingår att också tillsammans hitta arbetssätt så att även de elever som lätt når målen stimuleras och utmanas att nå så långt som möjligt i sitt lärande.

## Trygghet och studiero

|                  |
|------------------|
| Författningsstöd |
|------------------|

---

<sup>2</sup> Jarl, M., Blossing, U. & Andersson, K. (2017) *Att organisera för skolframgång: Strategier för en likvärdig skola*, Stockholm, Natur & Kultur, s. 83 ff.

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett medvetet och samlat arbete med att skapa trygghet på skolan. Elevernas trygghet följs upp på flera olika sätt och åtgärder för att öka tryggheten planeras och genomförs utifrån en analys av uppföljningens resultat. Ett liknande samlat och strukturerat arbete för att eleverna ska ha studiero saknas dock. Det finns också klasser på skolan där eleverna inte har studiero.

Det finns ett samlat arbete för att skapa trygghet på skolan. Av ingivna dokument och samtliga intervjuer framgår att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt arbete för att eleverna ska känna sig trygga. Till exempel säger eleverna att lärarna pratar enskilt med dem om hur trygga de och andra elever känner sig. Dessutom säger alla elever att det finns vuxna som de kan prata med om de själva eller någon annan inte skulle känna sig trygg. Tryggheten följs också årligen upp med hjälp av elevenkäter. Enkätresultaten analyseras på såväl arbetslagskonferenser som på gemensamma konferenser och studiedagar, där också förslag på åtgärder diskuteras. Utifrån riskbilden har sedan specifika åtgärder beslutats. I intervjuer framkommer exempel på åtgärder som mer vuxennärvaro på raster och när eleverna ska förflytta sig mellan olika salar samt personal vid skolbussarna och i omklädningsrummen. Utifrån resultaten av den senaste trygghetsenkäten har också ett arbete kring elevers språkbruk och attityder påbörjats. Alla klasser arbetar med detta under ett antal lektioner.

Rektorn uppger vidare att anmälda incidenter och kränkningar, så kallade OSIS-rapporter, sammanställs. Varannan vecka möts rektorn och delar av elevhälsan för att gå igenom dessa. I intervju med elevhälsan framkommer att arbetet med OSIS-rapporterna huvudsakligen används för att sätta in akuta insatser, och att statistiken i högre grad skulle kunna användas i främjande och förebyggande syfte. Det framkommer emellertid också att statistiken är användbar för att kunna se dels hur frekvent olika typer av incidenter inträffar, dels vad personalresurser behöver riktas mot.

Arbetet med att tillförsäkra eleverna en studiemiljö som präglas av studiero är däremot inte tillräckligt systematiskt. Det handlar framför allt om det saknas ett gemensamt främjande och förbyggande arbete. Elevhälsan uppger att studiero diskuteras först när det redan är ett problem. Vissa lärare arbetar förebyggande men i de flesta fall är arbetet åtgärdande. Lärare försöker också i det längsta lösa problemen själva innan de tar hjälp. Det leder enligt elevhälsan till att det krävs omedelbara insatser när problemen väl är kända. I stället anser både elevhälsan och lärare att skolan behöver arbeta mer främjande. Till exempel finns klasser där det finns behov av en mer strukturerad undervisning. Även av lektionsobservationer framgår att studieron är kopplad till hur undervisningens bedrivs. När arbetstempot är för lågt och delar av undervisningen inte är tillräckligt utmanande och stimulerande blir det oroligt i klassrummet och elever ägnar sig åt annat. Av intervju med rektorn och ingivna dokument framgår vidare att studieron inte följs upp tillräckligt systematiskt för att tidigt fånga upp eventuell bristande studiero. Rektorn uppger att hon följer upp studieron genom verksamhetsbesök.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att nya och obehöriga lärare inte ges tillräckligt stöd när de tar över klasser där studieron redan tidigare varit bristfällig. Istället använder sig en lärare av metoder och tips från sin gamla skola, medan en annan först efterhand har fått stöd i att arbeta på ett sätt som främjar studieron, till exempel genom att vara mer tydlig. Rektorn bekräftar att det ibland har saknats ett tydligt förhållningsätt i vissa klasser på grund av lärarbyten. Av lärarintervjun framgår också att nya och obehöriga lärare inte alltid får stöd av en mentor när de börjar. I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal ger personalen anmärkningsvärt låga värden för om det finns rutiner på skolan jämfört med de som besvarat enkäten denna omgång. Två av tre enkätfrågor handlar om i vilken utsträckning det finns rutiner för att introducera och handleda nyanställda lärare.

Av samtliga intervjuer framgår att olika åtgärder efterhand har satts in när problem med studieron blivit kända. Det handlar bland annat om handledning från specialpedagog och stöd till lärare i arbetet med att skapa en tydlig lektionsstruktur. Trots en rad olika insatser framgår dock att det fortfarande saknas studiero i klasser på skolan, och att problemen i någon klass har funnits under ett par år.

### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar och kommer överens om strategier för att främja en god studiemiljö samt förebygga och åtgärda bristande studiero.

Skolinspektionen bedömer att rektorn tillsammans med lärarna behöver ta fram gemensamma strategier för att alla elever ska få studiero. Det gäller såväl det främjande och förebyggande arbetet som det åtgärdande. Granskningen visar att det saknas ett strukturerat och gemensamt arbete för att förebygga bristande studiero. Arbetet med studiero behöver kopplas till både värdegrundsarbetet och själva undervisningen. Studiero kan definieras som att eleverna både har arbetsro och kan koncentrera sig, men också att det i klassrummet är fokus på det som är syftet med undervisningen. Kort sagt handlar det om att upprätthålla en god studiemiljö. Därför har såväl ramarna för som innehållet och genomförandet av undervisningen betydelse för studieron. Detta ställer krav på såväl ledarkompetens, didaktisk kompetens men också på förmåga att skapa goda relationer i klassrummet. Då studieron är så tydligt kopplad till allmän lärarkompetens är det viktigt att nya och obehöriga lärare får det stöd och den handledning som är nödvändig för att kunna upprätthålla en god lärandemiljö, och särskilt viktigt om det redan finns ordningsproblem i klassen.

Granskningen visar också att det behövs en strategi för arbetet när problemen har uppstått. Trots flera insatser under lång tid finns elever på skolan som inte har en lugn studiemiljö.

Av 5 kap. 3 och 6 §§ skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Rektorn eller lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga som är befogade för att tillförsäkra eleverna studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende. Skollagen betonar att en sådan åtgärd endast får vidtas om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 319–323) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värdena som ska gälla. Vidare framgår att det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa studiero i skolan. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en utvecklande studiemiljö. Det finns dock situationer när de åtgärder som vidtagits i förebyggande syfte inte är

tillräckliga och där disciplinära åtgärder behövs för att säkerställa en god studiemiljö. Av förarbetena framgår att anledningen till detta är att alla elever har rätt till en god arbetsmiljö med gynnsamma förutsättningar att studera med lugn och koncentration.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar och kommer överens om strategier och förhållningssätt för att främja en god studiemiljö och förebygga och åtgärda bristande studiero. Det kan till exempel handla om att skapa enighet om vad som präglar en god studiemiljö, lektionsstruktur, hur ordningsregler ska förankras och tillämpas samt hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. Gemensamma strategier och förhållningssätt skapar en tydlighet för eleverna och en trygghet för lärarna. Om det, trots ett gott förebyggande arbete, ändå förekommer ordningsstörande beteende, behöver lärarna agera tydligt och effektivt för att skapa lugn och arbetsro. Styrdokumentet är tydliga med att när förebyggande åtgärder inte är tillräckliga behövs disciplinära åtgärder för att säkerställa en god studiemiljö. Viktigt är också att nyanställda lärare ges det stöd och den handledning som behövs för att kunna upprätthålla en god studiero.

## Bedömning

### Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning ges i låg utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn inte leder ett analysarbete kring eventuella skillnader i bedömningar mellan olika ämnen och klasser, eller mellan resultat på nationella prov och lärarnas samlade bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven vid läsårets slut i årskurs 3. Rektorn ser inte heller till att lärarna samverkar i tillräcklig utsträckning för att bedömningen ska vara likvärdig.

Rektorn ser inte till att analysera eventuella skillnader i bedömningar mellan olika ämnen och klasser, och inte heller mellan resultat på nationella prov och lärarnas sammanfattande bedömning i slutet av årskurs 3. Av skolans redovisning framgår att det finns skillnader i bedömningar mellan olika ämnen och klasser. Till exempel framgår att alla elever bedömts ha godtagbara kunskaper i såväl natur- som

samhällsorienterande ämnen i årskurs 3 under flera år, medan andelen i svenska och matematik varierar i hög grad. Rektorn uppger att hon är medveten om dessa skillnader. Någon diskussion med lärarna eller analys om vad det beror på har dock inte gjorts, vilket också bekräftas av lärarna. Lärarna uppger att de inte känner till dessa skillnader, och har olika tänkbara förklaringar till varför det är så. Någon lärare tror att bedömningen görs olika i dessa ämnen, medan en annan lärare menar att elever i exempelvis samhällsorienterande ämnen har andra möjligheter att visa sina kunskaper, till exempel muntligt. Lärarna uppger dock att de tycker det är svårt att göra bedömningar i de natur- och samhällsorienterande ämnena.

Av skolans egen redovisning framgår vidare att alla elever i årskurs 3 bedömdes ha godtagbara kunskaper i matematik våren 2017, trots att endast ungefär hälften nådde kravnivån på alla delprov på nationella proven. Mönstren var ungefär detsamma i svenska både 2017 och 2018. Rektorn tror att när eleverna inte riktigt når kravnivån på nationella proven, så gör lärarna en mer välvillig bedömning med hänsyn till eleverna, deras ålder och deras självförtroende. Enligt rektorn säger lärarna att resultaten på de nationella proven i stort bekräftar deras bedömningar. Lärarna uppger i intervjun att de inte känner till eventuella skillnader. Som tänkbar förklaring framförs att skillnaderna beror på att elever som inte klarar del av provet antingen har visat dessa kunskaper tidigare eller får en ny möjlighet att visa dem.

Rektorn säkerställer inte heller i tillräcklig utsträckning att lärarna samverkar för att bedömningen ska vara rättvis och likvärdig. Rektorn uppger att som stöd för bedömningen används de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1, och de för årskurs 2 och 3 har lärarna tillgång till. Rektorn följer dock inte upp detta arbete och har exempelvis inte bett att få in eventuella resultat av dessa stöd. Vidare uppger rektorn och lärare att den samverkan som sker är att klasslärarna i årskurs 3 vid Ydreskolan 1 och rektorns andra skolenhet Hestraskolan sambedömer de nationella proven. Andra lärare i svenska och matematik deltar dock inte, och någon sambedömning av elever utöver nationella proven har inte förekommit. Enligt lärarna har man på skolan inte heller diskuterat vilket stöd obehöriga lärare ska få i arbetet med bedömningar.

#### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn, genom analyser och genom att inrätta tydliga former för kvalitetssäkring, ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver följa upp och analysera att lärarnas bedömningar är rättvisa och likvärdiga, samt i högre grad se till att lärarna kvalitetssäkrar sina egna bedömningar. Som framgår ovan har rektorn inte skapat rutiner och former för att följa upp och analysera eventuella skillnader i bedömningen. En sådan analys är ett viktigt redskap i rektorns arbete med att säkerställa likvärdigheten. Att det görs är angeläget också av den anledningen att statistik visar att det finns påtagliga skillnader i bedömning mellan olika ämnen, samt mellan resultat på nationella prov och lärarnas samlade bedömningar. Vidare framgår av granskningen att rektorn behöver utveckla former och rutiner för att lärarna ska kvalitetssäkra sina bedömningar, exempelvis genom sambedömning av olika elevvalster. Den enda sambedömning som görs, genomförs av de två lärare som ansvarar för de nationella proven i årskurs 3.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare framgår bland annat av 9 kap. 20 § skolförordningen (2011:185) att syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av uppnådda kunskapskrav. Av 9 kap. 22b § samma förordning framkommer att nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1. Bedömningsstöd får användas även i andra ämnen och årskurser än de som anges i första stycket. Vidare ska bedömningsstöden stödja lärarnas bedömning av elevernas kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn på ett systematiskt sätt och tillsammans med lärarna följer upp bedömningarna med syfte att dessa ska vara rättvisa och likvärdiga. Inte minst behöver rektorn säkerställa att bedömningar görs utifrån den nationella kravnivån, eftersom detta kan avgöra om en elev är i behov av stödinsatser. En alltför generös bedömning kan leda till att elever som behöver stödinsatser inte identifieras tillräckligt tidigt och ges tillräckligt stöd. En bedömning som inte är kalibrerad mot riket i övrigt, till exempel med hjälp av nationella prov eller bedömningsstöd, är inte heller tillförlitlig som underlag för skolans kvalitetsarbete. Det kan leda till att felaktiga prioriteringar görs när utvecklingsområden ska planeras. Rektorn behöver också skapa förutsättningar för att lärarna ska kunna göra likvärdiga bedömningar, såväl inom skolan som i förhållande till riket i övrigt. Ett sådant arbete bör genomföras med olika metoder, till exempel sambedömning av olika elevprestationer och med hjälp av nationella bedömningsstöd. Även samverkan med andra skolor kan genomföras för att främja en likvärdig bedömning.

**På Skolinspektionens vägnar**

**X** Sofia Lindstrand

Beslutsfattare  
Signerat av: Sofia Lindstrand

**X** Hans-Göran Arvidsson

Utreddare  
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Stina Nilsson och Tobias Thorén medverkat.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

### Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
[www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

## Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

---

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 2 oktober 2018 och den 4 oktober 2018. Besöket genomfördes av Hans-Göran Arvidsson och Tobias Thorén.

Ydreskolan 1 är en kommunal grundskola i Ydre kommun med undervisning i förskoleklass och årskurserna 1–3. Skolenhetens arbete leds av en rektor, som också ansvarar för Hestraskolan. Ydreskolan 1 hade vid Skolinspektionens besök 14 lärare där några även undervisade i Ydreskolan 2 och/eller Hestraskolan. Läsåret 2018/2019 får 102 elever sin utbildning vid skolenheten, varav 32 i förskoleklassen och 70 i årskurs 1–3.